

47

ZARZĄDZENIE PREZESA WYŻSZEGO URZĘDU GÓRNICZEGO

z dnia 29 stycznia 1970 r.

w sprawie ustalania kryteriów oceny zagrożenia wodnego oraz zasad i sposobu zaliczania złóż soli do poszczególnych stopni zagrożenia.

Na podstawie § 52 ust. 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 1 sierpnia 1969 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy oraz bezpieczeństwa pożarowego w podziemnych zakładach górniczych (Dz. U. Nr 24, poz. 176) zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. Zarządzenie stosuje się w podziemnych zakładach górniczych górnictwa soli, w których występuje zagrożenie wodne.

2. Zagrożenie wodne złóż soli lub ich części — w rozumieniu zarządzenia — oznacza możliwość nie kontrolowanego dopływu wody z luźnym materiałem do wyrobisk górniczych.

§ 2. 1. Ustala się trzy stopnie zagrożenia wodnego.

2. Złóża soli lub ich części zalicza się:

- 1) do pierwszego stopnia zagrożenia wodnego, jeżeli istnieje warstwa izolacyjna między złożem a występującymi w jego otoczeniu warstwami wodonośnymi oraz wewnątrz złoża soli nie ma naturalnych zbiorników ługów lub solanek,
- 2) do drugiego stopnia zagrożenia wodnego, jeżeli istnieje warstwa izolacyjna między złożem a występującymi w jego otoczeniu warstwami wodonośnymi oraz wewnątrz złoża soli występują naturalne zbiorniki ługów lub solanek,
- 3) do trzeciego stopnia zagrożenia wodnego, jeżeli brak jest warstwy izolacyjnej między złożem a znajdującymi się w jego otoczeniu warstwami wodonośnymi lub warstwa ta nie stanowi wystarczającego zabezpieczenia ze względu na naruszenie jej robotami górniczymi.

§ 3. 1. Okręgowy urząd górniczy dokonuje zaliczenia złóż soli lub ich części do odpowiedniego stopnia zagrożenia wodnego na wniosek kierownika ruchu zakładu górniczego, zaopiniowany przez jednostkę bezpośrednio nadrzędną nad przedsiębiorstwem górniczym.

2. Okręgowy urząd górniczy może nakazać złożenie w oznaczonym terminie wniosku, o którym mowa w ust. 1.

3. Przepisy ust. 1 i 2 mają odpowiednie zastosowanie w razie zmiany zaliczenia do poszczególnych stopni zagrożenia.

§ 4. 1. Wniosek, o którym mowa w § 3, powinien zawierać:

- 1) opis budowy geologicznej złoża i warunków hydrogeologicznych,
 - 2) opis źródeł zagrożeń wodnych,
 - 3) opis czynników mających związek z zagrożeniem wodnym,
 - 4) oznaczenie proponowanego stopnia zagrożenia wodnego wraz z uzasadnieniem.
2. Do wniosku należy załączyć:
- 1) mapy wyrobisk górniczych zakładu górniczego w skali nie mniejszej niż 1 : 5.000, z wyszczególnionymi elementami zagrożeń wodnych,
 - 2) przekroje geologiczne,
 - 3) wyniki pomiarów i ewentualnych badań hydrogeologicznych.

§ 5. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezes Wyższego Urzędu Górniczego: *E. Grabowski*

48

ZARZĄDZENIE PREZESA WYŻSZEGO URZĘDU GÓRNICZEGO

z dnia 29 stycznia 1970 r.

w sprawie ustalania kryteriów zagrożeń tąpniętami złóż węgla kamiennego.

Na podstawie § 52 ust. 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 1 sierpnia 1969 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy oraz bezpieczeństwa pożarowego w podziemnych zakładach górniczych (Dz. U. Nr 24, poz. 176) zarządza się, co następuje:

§ 1. W rozumieniu zarządzenia:

- 1) zagrożenie tąpniętami — oznacza możliwość nagłego i gwałtownego zniszczenia struktury skał wokół wyrobiska górniczego z równoczesnym wyrzuceniem ich do wybranej przestrzeni,
- 2) skłonność skał do tąpnięć — oznacza ich zdolność do akumulowania energii sprężystej i nagłego jej wyzwolenia w chwili przekroczenia wytrzymałości skał,
- 3) częścią złoża lub pokładu zagrożoną tąpniętami jest ta część skłonna do tąpnięć, w której występuje lub może wystąpić nadmierna koncentracja naprężeń, spowodowana warunkami naturalnymi lub górniczo-technicznymi albo łącznie warunkami naturalnymi i górniczo-technicznymi.

§ 2. 1. Ustala się trzy stopnie zagrożenia tąpniętami.

2. Do pierwszego stopnia zagrożenia tąpniętami zalicza się:

- 1) pokłady lub części pokładów skłonnych do tąpnięć, w których tąpnięcia nie występowały w ostatnich trzech latach prowadzenia nieprzerwanej eksploatacji w niezmiennych warunkach naturalnych i górniczo-technicznych, lub
- 2) warstwy grubego pokładu skłonnego do tąpnięć, pozostałe po wybraniu jednej z warstw równoległej do uławiczenia systemem ścianowym bez pozostawienia w wybranej warstwie resztek pokładu, lub
- 3) części pokładów skłonnych do tąpnięć odprężone przez wcześniejsze wybranie pokładu odprężającego z zawalem stropu, w których po odprężeniu tąpnięcia nie występują, lub
- 4) części pokładów skłonnych do tąpnięć odprężone przez wcześniejsze wybranie z podsadzką hydrauliczną niżej zalegającego pokładu, pod warunkiem że:
 - a) odległość stropu pokładu odprężającego do spągu po-

kładu odprężonego nie przekracza sześciokrotnej grubości pokładu odprężającego lub wybranej warstwy w tym pokładzie oraz

b) po odprężeniu tąpnięcia nie występują.

3. Do drugiego stopnia zagrożenia tąpnięciami zalicza się:

- 1) części pokładów skłonnych do tępnięć, w których eksploatacja jest prowadzona w sposób zapobiegający powstawaniu koncentracji naprężeń i w których tąpnięcia nie występowały w ostatnich dwóch latach prowadzenia nieprzerwanej eksploatacji w niezmiennych warunkach naturalnych i górniczo-technicznych, lub
 - 2) części pokładów skłonnych do tępnięć odprężone przez wcześniejsze wybranie z podsadzką hydrauliczną pokładu odprężającego, w których po odprężeniu tąpnięcia nie występują i jeżeli:
 - a) odległość stropu pokładu odprężającego do spągu pokładu odprężonego przekracza sześciokrotną grubość pokładu odprężającego lub wybranej warstwy w tym pokładzie lub
 - b) pokład odprężający zalega powyżej pokładu odprężonego.
4. Do trzeciego stopnia zagrożenia tąpnięciami zalicza się:
- 1) pokłady lub części pokładów skłonnych do tępnięć, w których wystąpiło tąpnięcie pomimo prowadzenia eksploatacji w sposób zapobiegający koncentracji naprężeń, lub
 - 2) nie odprężone pokłady lub ich części w filarach ochronnych i opdrowych oraz inne resztki pokładów skłonnych do tępnięć otoczone zrobami, niezależnie od tego, do którego stopnia zagrożenia tąpnięciami dany pokład był uprzednio zaliczony, lub
 - 3) nie odprężone części pokładów skłonnych do tępnięć, znajdujących się w strefach oddziaływania krawędzi eksplo-

atacji i pozostawionych resztek w sąsiednich pokładach, niezależnie od tego, do którego stopnia zagrożenia tąpnięciami te pokłady lub ich części były uprzednio zaliczone.

§ 3. 1. Zaliczenia złóż węgla kamiennego lub ich części do odpowiedniego stopnia zagrożenia tąpnięciami dokonuje okręgowy urząd górniczy na wniosek kierownika ruchu zakładu górniczego, zaopiniowany przez jednostkę bezpośrednio nadrzędną nad przedsiębiorstwem górniczym.

2. Okręgowy urząd górniczy może nakazać złożenie w oznaczonym terminie wniosku, o którym mowa w ust. 1.

3. Przepisy ust. 1 i 2 mają odpowiednie zastosowanie w razie zmiany zaliczenia do poszczególnych stopni zagrożenia.

§ 4. 1. Wniosek, o którym mowa w § 3, powinien zawierać:

- 1) opis budowy geologicznej złoża lub jego części,
 - 2) opis czynników mających wpływ na zagrożenie tąpnięciami,
 - 3) oznaczenie proponowanego stopnia zagrożenia tąpnięciami wraz z uzasadnieniem.
2. Do wniosku należy dołączyć:
- 1) mapy pokładowe w skali nie mniejszej niż 1 : 5.000 z naniesionymi krawędziami pokładów sąsiednich,
 - 2) przekroje geologiczne pokładu w skali nie mniejszej niż 1 : 200,
 - 3) profile geologiczne pokładu wraz ze skałami przedstawiające sytuację geologiczną w odległości 60 m od stropu i od spągu pokładu.

§ 5. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezes Wyższego Urzędu Górniczego: *E. Grabowski*

49

ZARZĄDZENIE PREZESA WYŻSZEGO URZĘDU GÓRNICZEGO

z dnia 29 stycznia 1970 r.

w sprawie ustalania kategorii zagrożenia metanowego złóż kopalni oraz sposobu ustalania granic pól metanowych w podziemnych zakładach górniczych.

Na podstawie § 105 ust. 1 pkt 1 i 3 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 1 sierpnia 1969 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy oraz bezpieczeństwa pożarowego w podziemnych zakładach górniczych (Dz. U. Nr 24, poz. 176) zarządza się, co następuje:

§ 1. Zarządzenie ustala kategorie zagrożenia metanowego złóż węgla, rud i soli lub ich części oraz zasady i sposób zaliczania tych złóż lub ich części do odpowiedniej kategorii zagrożenia, jak również określa sposób ustalania granic pól metanowych w podziemnych zakładach górniczych górnictwa węglowego, rud i soli.

§ 2. 1. Ustala się dla złóż węgla lub ich części cztery kategorie zagrożenia metanowego.

2. Złoża węgla lub ich części zalicza się:

- 1) do kategorii pierwszej zagrożenia metanowego — jeżeli stwierdzono zawartość metanu pochodzenia naturalnego w ilości od 0,02—2,5 m³/t w przeliczeniu na czystą substancję węglową lub wydzielanie się metanu do wyrobisk górniczych w ilości nie przekraczającej 5 m³/t w przeliczeniu na średnie dobowe wydobywanie,
- 2) do kategorii drugiej zagrożenia metanowego — jeżeli stwierdzono zawartość metanu pochodzenia naturalnego w ilości od 2,5—4,5 m³/t w przeliczeniu na czystą substancję węglową lub wydzielanie się metanu do wyro-

bisk górniczych w ilości od 5—10 m³/t w przeliczeniu na średnie dobowe wydobywanie,

- 3) do kategorii trzeciej zagrożenia metanowego — jeżeli stwierdzono zawartość metanu pochodzenia naturalnego w ilości od 4,5—8 m³/t w przeliczeniu na czystą substancję węglową lub wydzielanie się metanu do wyrobisk górniczych w ilości od 10—15 m³/t w przeliczeniu na średnie dobowe wydobywanie,
- 4) do kategorii czwartej zagrożenia metanowego — jeżeli stwierdzono zawartość metanu pochodzenia naturalnego w ilości powyżej 8 m³/t w przeliczeniu na czystą substancję węglową lub wydzielanie się metanu do wyrobisk górniczych w ilości powyżej 15 m³/t w przeliczeniu na średnie dobowe wydobywanie, a także złoża, w których stwierdzono występowanie fontann metanowych lub wyrzuty metanu.

3. Do złóż węgla lub ich części, udostępnianych lub przygotowywanych do eksploatacji, stosuje się kryterium oparte na zawartości metanu pochodzenia naturalnego w przeliczeniu na czystą substancję węglową; natomiast do złóż węgla lub ich części będących w eksploatacji stosuje się kryterium oparte na zawartości metanu pochodzenia naturalnego wydzielającego się do wyrobisk górniczych w przeliczeniu na średnie dobowe wydobywanie.

§ 3. 1. Ustala się dla złóż rud i soli lub ich części dwie kategorie zagrożenia metanowego.